

NA KLASTERE SE ZABORAVILO

Klasteri su alat za povećanje konkurentnosti. **Vrlo je važna njihova podrška u procesu povećanja konkurentnosti malog i srednjeg poduzetništva na europskoj razini.** Klastere nije dobro odbacivati nego im se treba osigurati kontinuitet *razgovarao Jozo Vrdoljak vrdoljak@privredni.hr*

Klaster poljomehanizacije i njegov direktor **Željko Erkapić** dva puta su nagrađeni na Nacionalnom savjetovanju za malo gospodarstvo - prvi put 2011., a drugi 2015. godine.

S osnivanjem Klastera poljomehanizacije krenulo se 2006. godine, a kao pravna osoba, odnosno trgovačko društvo, Klaster je registriran 2009. godine. Osnovao ga je osam proizvođača: OLT i Eurometal, oba iz Osijeka, Hittner iz Bjelovara, Gramip iz Dubrave, POD iz Dežanovca, Hidraulika iz Kutine, Labinprogres TPS iz Labina i Pecka iz Markovca Našičkog.

■ **Što je važno naglasiti kad je riječ o klasterima i klsterskoj politici?**

- Jako nam je važno upozoriti da je čitava klsterska scena u Hrvatskoj u određenom zastoju što je pogotovo vidljivo u zadnje dvije godine. Moje je mišljenje da se rad operativnih klastera mora reaktivirati. Svi moramo shvatiti da se promjenom vlade neke strategije i neke politike ne bi trebale mijenjati, nego ih se mora podržavati i osiguravati im kontinuitet. Klasteri su alat za povećanje konkurentnosti. Vrlo je važna njihova podrška u procesu povećanja konkurentnosti malog i srednjeg poduzetništva na europskoj razini. Klastere nije dobro odbacivati nego im se treba osigurati kontinuitet. Mnogi klasteri su u ovakvoj situaciji značajno smanjili aktivnost, a neki su prestali s radom.

■ **Zašto je opasno smanjivanje aktivnosti klastera?**

- Urušavanje klsterske scene koja dobrim dijelom funkcionira na projektima rezultira time da nema projekata. Da se razumijemo: naravno da su EU projekti važni, ali oni nisu jedini koji podupiru aktivnosti važne za rad klastera i njihovih članica. Tu mislim na aktivnosti poput

Poduzetničkog impulsa gdje već dvije godine nije bilo natječaja namijenjenih klasterima.

■ **Zašto kažete da nije rješenje u EU fondovima?**

- Klaster poljomehanizacije je strukturiran kao industrijski klaster i obuhvaća proizvođače poljoprivredne mehanizacije. Često same članice za one aktivnosti koje se financiraju kroz EU projekte ne mogu naći svoj interes, a klaster zbog samoga sebe ili pak zbog klaster-menadžera nije potreban. Klaster nema smisla ako ne zadovolji interes svoga članstva. Tu moramo imati više sluha i Vlada mora stati iza rada klastera. Zato mi i preko konferencije Klasteri - alat za jačanje konkurentnosti u

VAŽNO JE UPOZORITI DA JE ČITAVA KLASTERSKA SCENA U HRVATSKOJ U ODREĐENOM ZASTOJU

Jugoistočnoj Europi šaljemo poruku stručnjacima koji rade u Ministarstvu gospodarstva da malo više pozornosti obrate klasterima te da imaju više sluha za naš rad i aktivnosti.

■ **Što će se, prema Vašoj procjeni, događati u narednom razdoblju u radu klastera?**

- Klasteri se nalaze u svim mogućim strategijama i dokumentima. Izdvojio bih dva strateška dokumenta koja su bila potrebna nama klasterima, ali su bila potrebna i Europskoj ▶

“
Svi moramo shvatiti da se promjenom vlade neke strategije i neke politike ne bi trebale mijenjati, nego ih se mora podržavati i osiguravati im kontinuitet.

Rad operativnih klastera se mora reaktivirati

- uniji. Jedan je vezan uz osnivanje nacionalnih klastera iz kojih su proizašli Centri kompetencija. Zatim klasteri su dobili značajno mjesto u Strategiji pametne specijalizacije i Industrijskoj strategiji. Zato mislim da se na klasterne ne bi smjelo zaboraviti kada se izrađuje proračun. Znači, klasteri su u svim strategijama, ali ih se operativno ne podržava. Zaboravilo se na njih.

■ Zašto se zaboravilo na klasterne?

- Pa, kada se učestalo mijenja vlada kao što je kod nas bio slučaj u zadnjih godinu dana, onda se i neke koncepcije mijenjaju. Sjetite se da je bivši ministar poduzetništva i obrta Darko Horvat najavio povratak natječaja za zadruge i klasterne i slična udruženja. To je bilo javno objavljeno i svi smo čekali realizaciju te najave. Onda je došlo do pada vlade, izbori, došli su novi ljudi, a i to je ministarstvo pripojeno Ministarstvu gospodarstva.

■ To znači da se sada griješi?

- Mislim da sada ima i određenog nerazumijevanja o čemu se zapravo radi. Osnovani su, dakle, novi nacionalni klasteri koji su sada postali prioritet, a operativni klasteri koji posluju desetak godina su se pomalo pogubili. Očito se ne zna što treba raditi s jednim, a što s drugima.

■ Koliko mogu razumjeti, problem je u tome što ne dobivate sredstva. Je li to točno?

- Moram biti jasan i reći da se u ovom slučaju ne radi o traženju donacija nego se traži podrška projektima i aktivnostima. U svakom slučaju ne bi se smjelo dogoditi urušavanje klastera,

što svakako treba zaustaviti. U suprotnom bi se napravila šteta cjelokupnom gospodarstvu. Mi smo prepoznati na europskoj razini, radimo desetak godina i sada nam treba podrška kako bismo spasili ono što smo već do sada izgradili.

■ Po čemu je specifičan Klaster poljomehanizacije?

- Klaster poljomehanizacije je strukturiran kao industrijski klaster i obuhvaća proizvođače poljoprivredne mehanizacije. Znači, ne okuplja trgovce nego proizvođače. Cilj njegova osnivanja bio je očuvati domaću proizvodnju i radna

KLASTER POLJOMEHANIZACIJE JE STRUKTURIRAN KAO INDUSTRIJSKI KLASTER I OKUPLJA PROIZVOĐAČE POLJOPRIVREDNE MEHANIZACIJE

mjesta te vratiti izgubljena tržišta. Nastali smo i radimo s ciljem implementacije inovativnih rješenja, ulaganja u istraživanje i razvoj u proizvodnji poljoprivredne mehanizacije te jačanja konkurentnosti svih članica Klastera kao i konkurentnosti samog Klastera.

“
Novi nacionalni klasteri sada su prioritet, a operativni klasteri koji posluju desetak godina su se pomalo pogubili. Očito se ne zna što treba raditi s jednim, a što s drugima

■ Koja ste tržišta ciljali osim tržišta regije?

- Na tom projektu, koji smo nazvali Internacionalizacija poslovanja, radili smo strpljivo. Već 2010. godine otišli smo na sajam u Maroko i izložili proizvode u vrijednosti od 100.000 eura. Nakon tog nastupa odmah smo potpisali jedan ugovor, a naša članica, tvrtka Hidraulika, otvorila je i svoje predstavništvo u Maroku. Nastupili smo i u Alžiru gdje su također sklopljeni određeni poslovi, tako da radimo i tamo.

■ Na kojim još inozemnim sajmovima nastupate?

- Od 2010. godine nastupamo na dva najpoznatija međunarodna sajma iz našeg sektora. Riječ je o Sajmu agrotehnike Hannover Messe te Međunarodnom sajmu poljoprivredne mehanizacije i opreme EIMA u Bologni. Svake godine imamo jedan od tih dvaju sajmova s obzirom na to da se oni održavaju svake dvi-

Klaster poljomehanizacije je jedan od osnivača dvaju nacionalnih klastera konkurentnosti

■ Koji su još klasteri izišli iz Klastera poljomehanizacije?

- Klaster poljomehanizacije osnovalo je osam tvrtki, a on je jedan od osnivača dvaju nacionalnih klastera konkurentnosti. To su Klaster konkurentnosti prehrambeno-prerađivačkog sektora i Klaster automobilske sektora. Klaster poljomehanizacije je imao interes biti u prerađivačkom sektoru jer su to kupci naših proizvoda, dok smo u automobilske stoga što dvije naše članice proizvode traktore.

NARAVNO DA SU EU PROJEKTI VAŽNI, ALI ONI NISU JEDINI KOJI PODUPIRU AKTIVNOSTI AKTIVNOSTI VAŽNE ZA RAD KLASTERA

je godine, tako da ako je jedne godine sajam u Hannoveru, druge je u Bologni. Zahvaljujući njima našli smo se u svim bazama podataka značajnijih svjetskih sajmova. Sve je globalizirano tako da smo zahvaljujući toj bazi podataka vidljivi i u Kini i u Africi. Svugdje. Ti su sajmovi ušli u vlasničku strukturu manjih sajmova, a mi smo postali svima vidljivi.

■ Što vam to, osim vidljivosti, još znači?

- Dostupni smo i za nas se u svijetu zna. U kontaktu smo s mnogo potencijalnih partnera, a iz tih kontakata proizlaze i određeni poslovi. Na taj smo način i brendirani u svijetu. Ne samo da smo na taj način brendirali Klaster poljomehanizacije, već smo kroz naš klaster brendirali cijeli hrvatski sektor. Klaster poljomehanizacije otvorenog je tipa za daljnje pridruživanje.

■ Možete li usporediti kakva je bila situacija na tržištu prije osnivanja Klastera poljomehanizacije i sada?

- Dovoljno je reći da oko 70 posto svoje proizvodnje članice Klastera izvoze. Stalno pratimo trendove i analiziramo ih. Mogu reći da su se tržišta jednostavno urušavala, ne samo kod

nas nego i u okruženju. Naravno, proizvodnja u državama u našem susjedstvu je također atrofirala. Ono što smo mi kao klaster u procesu internacionalizacije radili jest to da smo vrlo precizno pratili sve trendove na svim tržištima. Zahvaljujući radu i dobrim reakcijama, naše članice izvoze oko 70 posto svoje proizvodnje.

■ Što to znači? Kakvi su bili trendovi?

- Ako bismo se orijentirali samo na domaće tržište, imali bismo dosta problema. Bez izvoza, nažalost, ne bismo mogli opstati. Malo smo tržište, dok je konkurencija izuzetno jaka. Kroz proces globalizacije sve važnije svjetske tvrtke iz našeg sektora prisutne su na našem tržištu. S druge strane, mi smo na našem području imali još neke procese koji nam nisu išli na ruku. Pao je standard građana, a i trend obrade zemljišta oko vikendica osjetno je smanjen. Segment vikend i hobi programa danas je puno manje zastupljen nego što je to bio nekada. Naša lakša mehanizacija iz tog programa manje je tražena jer se tržište smanjilo. No nije to samo slučaj u Hrvatskoj nego i u okruženju.

■ Imate li kontakte s kineskim kompanijama?

- Između ostalog, sudjelovao sam na jednom forumu u Kini gdje smo stupili u kontakt s tamošnjim najvećim proizvođačem automobila, građevinske i poljoprivredne mehanizacije. S njim smo bili na sajmu u Hannoveru. Razgovaramo o raznim mogućnostima suradnje bilo kroz kooperaciju, bilo kroz određene trgovačke kanale. U procesu internacionalizacije poslovanja naših članica, kontakti i prostor za suradnju na različitim razinama stvaraju se upravo kroz Klaster poljomehanizacije. ■

EE
Nastali smo i radimo s ciljem implementacije inovativnih rješenja, ulaganja u istraživanje i razvoj u proizvodnji poljoprivredne mehanizacije te jačanja konkurentnosti svih članica Klastera kao i konkurentnosti samog Klastera.

